

Nr 324.

Herr Bärge i Katrineholm m. fl., om skrivelse till Kungl. Maj:t
angående beredande åt boställshavare vid statens järnvägar av tillgång till tvättstuga.

I årets statsverksproposition finnes under rubriken »Utgifter för kapitalökning» (punkt 32) meddelat ett förslag till ny- och ombyggnadsplan av boställshus vid statens järnvägar, vilken plan avser »beredande av tvärums-lägenheter åt den lägst avlönade tjänstemannagruppen av den ordinarie statsbanepersonalen». För planens genomförande, dels äskas visst anslag i och för nybyggnader under 10 år framåt, dels förutsättes, att ombyggnadskostnaderna skola bestridas ur förnyelsefonden. Hela planens genomförande skall tarva en tidrymd av 20 år.

Motiven till nämnda punkt i propositionen synas oss genomgående starka och vi beklaga endast, att vederbörande i så trängande mål ansett sig icke kunna förorda reformens genomförande på kortare tid än den föreslagna. Och även om man kunde våga hoppas, att en vändning framdeles i nu rådande synnerligt ogynnsamma förhållanden på byggnadsområdet skulle öka möjligheten till »raskare takt» än den nu planlagda, torde i varje fall en avsevärd tid åtgå för reformens genomförande.

Med tanke härpå framstår ett annat krav, nära förbundet med den föreslagna bostadsförbättringen. Utom det nu beklagligt olämpliga ordnandet av nämnda personals bostadsförhållanden, är en stor del av denna personalgrupp, nämligen banvakterna, i de flesta fall i avsaknad av tillgång till tvättstugor. Endast på senare tiden har dylik förmån vid nybyggnad beretts banvakterna. Avsikten torde ock vara, att åtminstone i vissa fall vid nu föreslagen om- och tillbyggnad »på de ställen, där så anses behöfligt, anordnas tvättstuga». (Kungl. Jvst. order C 39). Men det torde knappast vara meningen att tillgång till tvättstugor skall beredas *alla* bo-

ställsinnehavare, särskilt vid sådan ombyggnad, där grundförhållanden eller byggnaden i övrigt lägger hinder i vägen för tvättstugans anordnande i källarvåningen.

Så väl med hänsyn härtill, som ännu mera med tanke på den avsevärt långa tid, 20 år, ombyggnadsplanen omfattar, anse vi, att här påtalade brist i boställsinnehavares förmåner bör i görligaste grad undanröjas. Som det nu är måste med naturnödvändighet såväl bykning som ock på sina orter bryggning och delvis även vid slakt förekommande arbeten försiggå i köken under de årstider sådant icke gärna kan ske ute i det fria. Boställsordningens förbud häremot lär knappast förslå, enär ju linneförrådet i stora familjer bland dessa små löntagare omöjligt medger uppskov med t. ex. tvättning under hela den kalla årstiden, då dylik ju icke kan ske under bar himmel. Rikliga erfarenheter visa ju för övrigt, att denna boställsordningens orimliga bestämmelse omöjligen kan upprätthållas.

Olämpligheten att verkställa dylika arbeten i ett rum, som på samma gång utgör dagligstuga, matrum och även sovrum för en del av familjen, är ju påtaglig. Och sådant måste ju likväl ske i en mängd fall. Även för själva byggnaden är givetvis dylikt användande långt ifrån fördelaktigt. En del enskilda järnvägsförvaltningar ha även insett detta och numera gått i författning om uppförande av tvättstugor, där sådana saknats. Vid andra enskilda banor pågår utredning om genomförande av en dylik reform.

Oss synes därför tvingande nödvändigt, att åtgärder snarligen vidtagas för att bereda även här omhandlad personal vid statens järnvägar tillgång till tvättstugor. Detta torde utan allt för dryga kostnader kunna ske genom uppförande av enklare tvättstugubyggnader vid banvaktsstugorna så, att en eller flere boställsinnehavare gemensamt kunna begagna sig därav.

Vid uppgörande av förslag härtill bör givetvis hänsyn tagas till den nämnda för boställsbyggnaderna uppgjorda byggnadsplanen, så att tvättstugor komma till stånd dels vid sådana ny- och ombyggnader, där dylika möjligen ej annars ifrågasatts, dels vid de banvaktsstugor, vilkas ombyggnad ej under den närmaste tiden anses böra ifrågakomma.

Lämpligaste sättet för denna frågas lösning torde dock tarva en utredning såväl ifråga om i vilken utsträckning åtgärden är behövlig som ock vad kostnaden beträffar.

Med hänvisning till ovanstående få vi därför anhålla,

att Riksdagen måtte i skrivelse till K. Maj:t hemställa, det K. Maj:t måtte verkställa utredning, huru-

vida och i vilken utsträckning de boställsinnehavare vid statens järnvägar, vilka nu äro i avsaknad av med bostadsförmånen följande tillgång till tvättstuga, lämpligen böra beredas dylik tillgång, samt snarast för riksdagen framlägga det förslag, vartill utredningen kan föranleda.

Stockholm den 5 februari 1917.

A. J. Bårg.

Anders Anderson
i Råstock.

Carl Lovén.

Helge Bäcklund.

C. V. O. Höglund
Strömstad.